

Arvoisat puhujat, panelistit ja seminaariyleisö,

Minulla on kunnia avata Suomen Akateemisten Naisten Liiton työelämän tasa-arvoseminaari, joka pidetään osana Liittomme satavuotisjuhlavuoden tapahtumia. Liitollamme on pitkä historia rauhan ja koulutuksen tasa-arvon edistäjänä. Olemme osa isoa kansainvälistä verkostoa, sisarjärjestöjä meillä on 65 maassa. Suomessa toimimme aktiivisesti yhteistyössä naisjärjestöjen kanssa, ja olemme Naisjärjestöjen Keskusliiton jäsen.

Ajankohtainen esimerkki yhteistyöstä on Akateemisten Naisten osallistuminen Naisjärjestöjen Keskusliiton hallitusohjelmatavoitteiden määrittelyyn. Tuemme Naisjärjestöt yhteistyössä – NYTKIS ry:n ja Monika Naiset -Liiton hallitusohjelmatavoitteita. Liittomme omia tavoitteita esittelimme vastikään tällä viikolla eduskunnan naisverkoston tilaisuudessa. Seuraavassa muutamia poimintoja näistä tavoitteistamme.

Ensimmäisenä haluamme nostaa esiin koulutuksen ja työelämän segregaaation purkamisen kaikilla asteilla. Tällä hetkellä Suomessa on monista eri syistä johtuvaa työvoimapulaa lähes kaikilla toimialoilla. TEMin tuoreimman arvion mukaan noin 130 000 työsuhdetta on jäänyt syntymättä kuluneen vuoden aikana muun muassa työvoiman saatavuuden, työvoimapulan, työvoiman kohtaanto-ongelmien ja muuntokoulutuksen puuttumisen takia. Erityisesti tilanne on haastava uusien hyvinvointialueiden näkökulmasta, koska sote-alalla henkilöstövaje kasvaa ja alalta poistuvien määrä lisääntyy.

Kasvatus- ja koulutusjärjestelmämme ei vastaa tällä hetkellä esillä oleviin työvoima- ja osaamistarpeisiin riittävästi. Varhaiskasvatus- ja perusopetusjärjestelmää haastaa lisääntynyt sosiaalinen ja alueellinen eriytyminen, koulutuksen sukupuolen mukainen eriytyminen on Suomessa hyvin jyrkkää ja osaamiserot kasvavat oppilaiden ja koulujen välillä. Kansainvälisessä vertailussa suomalaisten nuorten koulutustaso on laskenut keskitason alapuolelle.

Mitä me sitten voimme tehdä muuttaaksemme tilannetta? Akateemisten Naisten toimintaa ohjaa näkemys kestävästä tulevaisuudesta ja hyvinvoinnista. Tavoitellun tulevaisuuden toteutuminen edellyttää riittävien resurssien kohdentamista kasvatus- ja koulutuspolkujen laadukkaaseen toteuttamiseen. Koko oppimis- ja opetusketju,

varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen ja edelleen henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämiseen työelämässä, on ratkaiseva tulevaisuuden menestystekijä. Koulutusväylien pitää tarjota joustavia ja monimuotoisia toteutusvaihtoehtoja, jotka tukevat kaikkien maassamme asuvien tasa-arvoisia ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia kouluttautua haluamallaan tavalla. Koulutuksen ja siihen liittyvän uraohjauksen keinoilla on mahdollista purkaa sukupuolen mukaista eriytymistä koulutusalan valinnassa ja työelämässä. Hyvin toteutuessaan tämä myös kaventaa naisten ja miesten välisiä palkkaeroja.

Eurooppalainen kattojärjestömme University Women of Europe, teki keväällä 2016 kantelun Euroopan neuvostolle Euroopassa vallitsevasta sukupuolten välisestä palkkaepätasa-arvosta. Kantelun käsitteli Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitea. Suomen osalta komitea totesi kesäkuussa 2020 julkistamassaan ratkaisussa, että sukupuolten palkkaeron kaventamistoimet eivät ole olleet riittävän tehokkaita, kun mittarina käytetään koko työmarkkinoiden sukupuolten palkkaeroa, ja Suomen tulisi ryhtyä toimenpiteisiin, jotka varmistavat sukupuolten palkkaeron kaventumisen kohtuullisessa ajassa. Komitean suosituksissa esitetään muun muassa, että lainsäädäntömme tulisi tunnistaa tapaukset, joissa työntekijä irtisanotaan vastatoimenpiteenä tämän esittämään samapalkkavaateeseen. Tasa-arvolakimme tulisi edellyttää tasa-arvosuunnitelman tekoa alle 30 työntekijän organisaatiolta. Tämä on erityisen merkityksellinen suositus, koska yli 90 % yrityksistämme on alle 10 työntekijän mikroyrityksiä, jotka kuitenkin työllistävät yli 20 % työvoimastamme. Akateemiset Naiset haluavat edistää palkkatasa-arvoa ja esitämme hallitusohjelmataavoitteissamme, että nämä komitean suositukset tullaan toteuttamaan. Lisäksi esitämme palkka-avoimuuden lainsäädännöllisen valmistelun jatkamista.

Liittomme on pitkään toiminut kolmannen sektorin kotouttajana. Kolmanneksi tavoitteeksi nostamme kotouttamisen tasa-arvon. Riittävien resurssien oikea kohdentaminen on hyvän kotoutumisen toteutuksen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Kotouttamisessa ja ulkomaalaistaustaisten työllistymisessä kohderyhmien erityistarpeet ja sukupuolisensitiivisyys pitää osata huomioida oikein ja kohderyhmien osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Muualta muuttaneiden korkeakoulututkintojen tunnistamisjärjestelmää pitää kehittää. Koulutuspolun laadukas toteuttaminen pitää huomioida osana kotouttamista, opetuksen rahoitusta tulee suunnata kotoutumisajan ylittäneille

maahanmuuttajille ja kotona lasta hoitavien vanhempien pääsy kotoutumista edistäviin toimenpiteisiin sekä lasten pääsy varhaiskasvatukseen tulee varmistaa.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen koulutuksessa ja työelämässä on tärkeää. Toivon, että tämä seminaari antaa meille kaikille eväitä jatkoa ajatellen. Omasta puolestani kiitokseni jo etukäteen apulaispormestari Nasima Razmyarille ja kehittämispäällikkö Mia Teräsaholle, sekä kaikille panelisteille. On hienoa, että olette kaikki päässeet mukaan seminaariimme.

Kiitos.